

HÖGSKOLAN
I BORÅS

REMISSVAR

2025-09-19

Dnr 506-25

Magnus Bergenholtz
Controller
Rektors stab

Utbildningsdepartementet

Remissvar angående promemorian En särskild ersättningsmodell för utbildning för omställning och vidareutbildning för yrkesverksamma U2025/01339

Sammanfattning

Högskolan i Borås har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad remiss och vill anföra följande.

Högskolan i Borås är positiv till livslångt lärande och omställningsstudiestöd

Högskolan i Borås har ett uppdrag att bedriva en verksamhet av hög kvalitet där det ska finnas ett nära samband mellan utbildning och forskning. Som en del i detta uppdrag ska Högskolan i Borås främja ett livslångt lärande och har en viktig roll för kompetensförsörjningen regionalt och nationellt. För att säkerställa utbildningsutbudets relevans har Högskolan i Borås ett nära samarbete med omgivande samhället. Högskolan i Borås har därför medvetet arbetat med att utveckla ett brett utbildningsutbud riktat mot omställning och vidareutbildning av yrkesverksamma och bidrar till kompetensförsörjning inom ett flertal bristyrken. Exempelvis ges ett flertal av programutbildningarna på distans och merparten av de fristående kurserna bedrivs på såväl distans som med flexibel studietakt.

Högskolan i Borås delar därför utredarens slutsats att dagens prestationsbaserade ersättningsmodell inte ger lärosätena incitament att utveckla och tillhandahålla utbildning där efterfrågan är osäker eller där studenterna av olika anledningar väljer att inte genomföra examination. Högskolan i Borås är därför positiv till en ersättningsmodell som ger högskolorna incitament att bredda utbudet av utbildningar riktade mot yrkesverksamma och omställningsstudiestöd. Bättre ekonomiska villkor skulle ge högskolan ökade förutsättningar att med kvalitet ytterligare utveckla utbudet riktat mot kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

2025-09-19

2 (3)

Högskolan i Borås avstyrker den särskilda modellen eftersom den är komplicerad och medför ökad administration

Promemorians förslag innebär en modell med många oklarheter som gör det svårt att förutse modellens styreffekter. Principerna för hur en ändamålsenlig styrning av lärosätena ska vara utformad bör gälla även för utbildning riktad till yrkesverksamma. Detta förutsätter långsiktighet och minskad detaljstyrning. Föreslagen modell är dessutom onödigt komplicerad att tillämpa och harmoniserar inte med befintlig modell. Högskolan i Borås bedömning är att föreslagen modell kommer innebära en ökad administration tvärt emot utredarens ambition. Högskolan avstyrker därför föreslagen modell eftersom högskolan har svårt att se hur modellen kommer få avsedd effekt.

Detta eftersom modellens komplexitet skulle innebära ett omfattande administrativt arbete för att uppfylla utredningens krav på dokumentation och olika processer för att säkerställa att utbildningarna uppfyller kraven för att erhålla den särskilda ersättningen. Den stora osäkerheten runt klassificering, garantinivåer, utvärdering och omfördelning mellan lärosäten gör det därtill svårt att förutsäga konsekvenserna och de långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningarna av modellen. Modellen förutsätter därutöver en tillkommande granskning och utvärderingsverksamhet som skulle innebära en ökad administration både på lärosäten och andra myndigheter.

Högskolan i Borås förordar en modell med avskaffad eller minskad prestationsersättning (HPR) alternativt särskilda prislappar (HST) för utbildning riktad mot livslångt lärande

Högskolan förespråkar i stället en modell med avskaffad alternativt minskad prestationsersättning, vilket tidigare har föreslagits bland annat i SOU 2019:6 och av Riksrevisionen, alternativt särskilda prislappar riktade mot yrkesverksamma. Sedan tidigare finns instruktioner i regleringsbrev avseende vissa prislappar och deras avgränsning och tillämpning, vilket bör utredas även i detta fall. Prislapparna kan också utformas så att ersättningen i första hand baseras på HST och i mindre grad på HPR, vilket gör ersättningen mindre beroende av prestation.

En sådan modell är enkel att tillämpa och administrera samtidigt som den harmoniserar med befintlig modell och ger lärosätena incitament till att bedriva kvalitativ utbildning riktad mot livslångt lärande och omställningsstudiestöd. En sådan modell skulle även inkludera individer som läser på del- eller heltid med omställningsstudiestöd. En gruppering som inte verkar ha uppmärksammats i utredarens förslag.

Högskolan i Borås anser att lärosätena behöver tillföras nya resurser för att ha incitament att utveckla utbildning riktad mot livslångt lärande och omställningsstöd

Regeringens höjda ersättningsnivåer för att öka kvaliteten inom ramen för STEM-satsningen i kombination med i realiteten minskade takbelopp för universitet och högskolor har medfört att överprestationen ökat till ohållbara nivåer inom sektorn. Detta har medfört ett behov vid lärosätena att anpassa utbildningsverksamheten utifrån de förändrade ekonomiska förutsättningarna.

2025-09-19

3 (3)

Anpassningen har aktualiserats ytterligare av att kostnaderna ökat kraftigt till följd av inflationen och höjda pensionspremier. För att balansera ekonomin och skapa utrymme att öka kvaliteten i utbildningsverksamheten arbetar majoriteten av lärosätena därför med att minska kostnaderna för utbildningsverksamheten.

Denna process innebär att utrymmet för att utveckla nya utbildningar kommer ställas mot behovet av att lägga ner befintliga program. För att satsningen på kompetensutveckling mot yrkesverksamma ska lyckas behöver därför nya resurser skjutas till för att skapa incitament för lärosäten att utveckla utbudet riktat mot livslångt lärande och omställningsstudiestöd. Av samma anledning avstyrker Högskolan i Borås förslaget till omfördelning mellan lärosäten då det under rådande ekonomiska situation skulle vara direkt kontraproduktivt för kvaliteten inom utbildningsverksamheten och enbart leda till suboptimering inom sektorn.

I detta ärende har rektor Mats Tinnsten fattat beslut efter föredragning av Magnus Bergenholtz. I beredningen har företrädare för verksamheten inom ramen för rektors lednings- och kvalitetsråd akademi deltagit.

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign